

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
NIILA JÄÄSKINENA
od 21. studenoga 2013.¹

Predmet C-360/12

**Coty Germany GmbH, prije Coty Prestige Lancaster Group GmbH,
protiv
First Note Perfumes NV**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Bundesgerichtshof (Njemačka))

„Međunarodna nadležnost u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 40/94 – Članak 93. stavak 5. – Nadležnost za povrede žiga Zajednice – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Članak 5. stavak 3. – Posebna nadležnost u stvarima koje se odnose na protupravne radnje – Radnja koju je počinio tuženik u drugoj državi članici koja predstavlja pomoć pri činu povrede ili protupravne radnje počinjene na teritoriju države članice u kojoj se nalazi sud pred kojim se vodi postupak“

I – Uvod

1. U zahtjevu za prethodnu odluku Bundesgerichtshof (Njemačka) pita Sud je li moguće utemeljiti međunarodnu nadležnost suda države članice samo na osnovi pripisivanja navodnih protupravnih radnji treće osobe tuženiku, koji je u njima neizravno sudjelovao u drugoj državi članici, kao da je i on djelovao u području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak.
2. Kao prvo, takvo pitanje je prvi put istaknuto u okviru tumačenja pravila o nadležnosti navedenog u članku 93. stavku 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 40/94 od 20. prosinca 1993. o žigu Zajednice² u vezi s navodnim neizravnim doprinosom tuženika povredi koju je počinila treća strana.
3. Kao drugo, što se tiče članka 5. točke 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima³, ovaj prethodni postupak pripada nizu novijih predmeta o mogućnosti povezivanja s protupravnim radnjama treće strane, kako bi se utvrdila osnova nadležnosti predviđena u toj odredbi⁴. Analiza tog pogleda na predmet otkriva različitost između dviju linija sudske prakse, od kojih jedna daje prednost manje ekstenzivnom tumačenju odredbe, o čemu Sud treba voditi računa.
4. Osim toga, dva pitanja suda koji je uputio zahtjev međusobno su povezana s obzirom na to da se prvim nastoji utvrditi u kojoj bi mjeri, pod uvjetom da takvo proširenje nadležnosti bude dopušteno u okviru članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I., takvo tumačenje moglo biti preneseno na članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice. Također bi trebalo istražiti moguće veze koje bi mogle postojati između tih dviju uređaba.

1 – Izvorni jezik: francuski

2 – SL 1994., L 11, str. 1., u daljnjem tekstu: Uredba o žigu Zajednice

3 – SL 2001., L 12, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.)

4 – Vidjeti presude od 16. svibnja 2013., Melzer (C-228/11) i od 3. listopada 2013., Pinckney (C-170/12) te još neriješen predmet Hi Hotel HCF (C-387/12).

5. Konkretnije, ovaj prethodni postupak nastavlja se na tužbu njemačkog društva protiv belgijskog društva, podnesenu pred njemačkim sudom, zato što je drugonavedeno društvo sudjelovalo u povredi žiga Zajednice čiji je nositelj prvonavedeno društvo i time protiv njega izvršilo radnje nepoštenog tržišnog natjecanja. U tom kontekstu Sudu je postavljeno pitanje može li se nadležnost njemačkih sudova utemeljiti na činjenici da je tuženik, koji je djelovao u Belgiji, navodno pomagao u ostvarenju protupravnih radnji koje je u Njemačkoj počinio jedan njemački poduzetnik koji nije tužen.

II – Glavni postupak, prethodna pitanja i postupak pred Sudom

6. Društvo Coty Germany GmbH⁵ (u daljnjem tekstu: Coty Germany) u Njemačkoj proizvodi i distribuira parfeme i kozmetičke proizvode. Između ostalog, ono prodaje parfem namijenjen ženama u bočici koja odgovara navedenom trodimenzionalnom žigu Zajednice, čiji je ono, nakon registracije, nositelj.

7. Društvo First Note Perfumes NV (u daljnjem tekstu: First Note Perfumes) u Belgiji se bavi veleprodajom parfema. U siječnju 2007. društvo je prodalo jedan od proizvoda iz svojega kataloga Stefanu P. Warenhandelu (u daljnjem tekstu: Stefan P.), koji je imao poslovno sjedište u Njemačkoj. Sud koji je uputio zahtjev precizira da je dostava naručenih bočica ženskog parfema obavljena u Belgiji. Nakon toga je, prema tvrdnjama društva Coty Germany, Stefan P. u kolovozu 2007. te proizvode dalje prodao na području Njemačke.

8. Smatrajući kako se distribucijom parfema u bočici sličnoj žigu Zajednice čiji je ono nositelj ostvaruje povreda žiga, usporedno protupravno reklamiranje i nepošteno oponašanje, društvo Coty Germany pred njemačkim sudom je podnijelo tužbu isključivo protiv društva First Note⁶, tražeći da mu se naloži da, prvo, dostavi podatke o svojem dobavljaču i, drugo, naknadi cjelokupnu štetu koju je tužitelj pretrpio i koju će pretrpjeti zbog distribucije tog proizvoda u Njemačkoj kao i da mu naknadi troškove nastale prije sudskog postupka.

9. S obzirom na to da su zbog nepostojanja međunarodne nadležnosti njemačkih sudova navedeni zahtjevi odbijeni u prvostupanjskom postupku, što je zatim potvrđeno presudom povodom žalbe, društvo Coty Germany podnijelo je zahtjev za reviziju pred Bundesgerichtshofom. Ono se pozvalo na povredu navedenog žiga Zajednice i uporabu na način koji predstavlja nepošteno tržišno natjecanje.

10. Što se tiče žiga Zajednice, u skladu s člankom 93. stavkom 5. Uredbe o žigu Zajednice⁷, Bundesgerichtshof navodi da međunarodna nadležnost njemačkih sudova ovisi o tome je li društvo Coty Germany osnovano tvrdilo da je jedini tuženik počinio povredu u Njemačkoj.

11. Dakle, društvo First Note Parfumes je moglo sudjelovati u takvoj radnji na njemačkom teritoriju samo prodajom spornih bočica za parfeme u Belgiji Stefanu P., koji je navodno nakon toga u Njemačkoj počinio povredu žiga u smislu članka 9. stavka 1. druge rečenice pod b) navedene uredbe⁸. S tim u vezi, društvo Coty Germany tvrdilo je da je društvo First Note Perfumes pridonijelo navodnoj povredi njegovih prava u Njemačkoj jer je znalo da je njegov njemački klijent tamo namjeravao preprodati proizvode kupljene u Belgiji te je stoga također odgovorno za konstitutivni element povrede.

5 — Prije Coty Prestige Lancaster Group GmbH

6 — Iz spisa proizlazi da je društvo Coty Germany sklopilo izvansudski sporazum sa Stefanom P., u skladu s kojim se odriče pokretanja postupka protiv njega pod uvjetom da on prekine sporne radnje, a pod prijetnjom kaznenih sankcija, pri čemu je pojašnjeno da je njemački sud pred kojim se vodi postupak u okviru postupka protiv društva First Note Perfumes ispitao Stefana P. u svojstvu svjedoka.

7 — Članak 93. navedene uredbe naslovljen je „međunarodna nadležnost“. Njegov stavak 5. predviđa između ostalog da se „[p]ostupci povodom tužbi i tužbenih zahtjeva iz članka 92. [uključujući i tužbe zbog povrede] mogu pokretati i pred sudovima države članice u kojoj je povreda počinjena ili u kojoj prijeti opasnost od povrede“. [neslužbeni prijevod]

8 — Ta odredba određuje granice „isključivog prava“ koje nositelju proizlazi iz žiga.

12. Nadalje, što se tiče navoda društva Coty Germany koji se temelje na povredi njemačkog prava o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja⁹, članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles I.¹⁰ mogao bi, za tužbu podnesenu protiv društva First Note Perfums, utemeljiti nadležnosti njemačkih sudova prema mjestu nastanka štetne radnje. Pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev glede Uredbe o žigu Zajednice *mutatis mutandis* će se također postaviti i u ovim okolnostima.

13. Odlukom od 31. srpnja 2012. Bundesgerichtshof je odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li članak 93. stavak 5. Uredbe [o žigu Zajednice] tumačiti na način da je povreda počinjena u državi članici (država članica A) u smislu članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice u slučaju sudjelovanja, kao rezultata čina u drugoj državi članici (država članica B), u povredi prava na žig počinjenoj u prvoj državi članici (država članica A)?
2. Treba li članak 5. stavak 3. Uredbe [Bruxelles I.] tumačiti na način da se štetni događaj dogodio u jednoj državi članici (država članica A) kad je protupravna radnja koja je predmet postupka ili na kojoj se temelji zahtjev počinjena u drugoj državi članici (država članica B) i sastoji se od sudjelovanja u protupravnoj radnji (glavna radnja) koja se dogodila u prvoj državi članici (država članica A)?“

14. Sudu su pisana očitovanja podnijeli društvo Coty Germany, vlada Ujedinjene Kraljevine i Švicarske kao i Europska komisija. Na raspravi održanoj 19. rujna 2013. zastupane su stranke u glavnom postupku, njemačka vlada i Komisija.

III – Analiza

A – Uvodna očitovanja

15. Najprije moram pojasniti da su se činjenice koje su predmet spora u glavnom postupku dogodile 2007. te su samo odredbe iz Uredbe o žigu Zajednice i Uredbe Bruxelles I., na koje se upućuje u prethodnim pitanjima, primjenjive *ratione temporis*, osim ekvivalentnih odredbi iz uredaba (EZ) br. 207/2009¹¹ i (EU) br. 1215/2012¹², koje su izmijenile prve dvije navedene uredbe. Uostalom, odredbe relevantne za ovaj predmet nisu bile predmet izmjena koje bi mijenjale njihov sadržaj.

16. Moram dodati da bit tih dvaju pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev počiva na ustaljenoj sudskoj praksi Suda koja proizlazi iz presude Bier, odnosno „Mines de Potasse d’Alsace“¹³. Iz toga proizlazi da se, na temelju nadležnosti za protupravne radnje, izraz „mjesto počinjenja štetne radnje“ iz članka 5. točke 3. Konvencije iz Bruxellesa¹⁴ odnosi na mjesto uzročnog događaja koji je doveo do nastanka štete i na mjesto gdje je nastala šteta, tako da bi tuženik mogao biti tužen, prema izboru tužitelja, pred sudom jednog ili drugog od tih dvaju navedenih mjesta.

9 — To jest, usporedno nepošteno reklamiranje u smislu članka 6. stavaka 1. i 2. točke 6. nacionalnog Zakona o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) kao i nepošteno oponašanje u smislu članka 4. točke 9. pod a) i b) istog zakona.

10 — Navedena odredba određuje pravilo posebne nadležnosti, prema kojoj „u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazidelikte“, „[o]soba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena [...] pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi“.

11 — Uredba Vijeća od 26. veljače 2009. o žigu Zajednice (SL 2009., L 78, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 226.), koja je stupila na snagu 13. travnja 2009.

12 — Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.). U skladu s njezinim člankom 81. Uredba se primjenjuje od 10. siječnja 2015., osim članaka 75. i 76.

13 — Presuda od 30. studenoga 1976. (21/76, Zb., str. 1735.)

14 — Konvencija o nadležnosti i izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisana u Bruxellesu 27. rujna 1968. (SL 1972., L 299, str. 32.), kako je izmijenjena Konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: Konvencija iz Bruxellesa)

17. Ako ta opcija također vrijedi za članak 5. točku 3. Uredbe Bruxelles I., koja je zamijenila navedenu konvenciju¹⁵, nije jasno, što se odražava u drugom pitanju, je li moguće proširiti tu mogućnost na način da se uključi veza povezana s djelima koja je počinila osoba koja nije tužena, konkretnije, s gledišta mjesta gdje je nastala šteta. Prvim pitanjem Sud se poziva da se izjasni može li se predmetna sudska praksa analogno primijeniti na članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice ili se ta odredba mora samostalno tumačiti i, u svakom slučaju, može li iz toga proizaći osnova za nadležnost svakog suda kojemu je podnesena tužba zbog povrede u situaciji poput one u glavnom predmetu.

B – O tumačenju članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice

– Uvodne napomene

18. Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud mora li se članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice tumačiti na način da dopušta uspostavljanje sudske nadležnosti u odnosu na osobu koja nije djelovala unutar područja nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak prema mjestu povrede žiga Zajednice pripisane jednom od navodnih počinitelja povrede.

19. Konkretnije, Bundesgerichtshof se pita je li u ovom slučaju povreda, u smislu navedenog članka, koja je počinjena u Njemačkoj prodajom spornih bočica parfema od strane društva First Note Perfumes Stefanu P., premda se dogodila u Belgiji, te je pridonijela povredi žiga Zajednice čiji je nositelj društvo Coty Germany koju je počinio Stefan P. u Njemačkoj, takva da bi njemački sudovi bili nadležni u odnosu na društvo First Note Perfumes.

20. Sud koji je uputio zahtjev i društvo Coty Germany, suprotno društvu First Note Perfumes i Komisiji, izjasnili su se potvrdno. Njemačka vlada je navela da članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice ne predviđa nadležnost suda prema mjestu nastanka povrede, ali dopušta dodjelu nadležnosti ako je više osoba namjerno sudjelovalo u prekograničnoj povredi žiga Zajednice. Vlada Ujedinjene Kraljevine i švicarska vlada nisu se očitovale o ovom pitanju.

21. U prilog svojoj analizi sud koji je uputio zahtjev, kako bi utvrdio je li sud države članice nadležan, polazi od načela prema kojemu bi identifikacija mjesta gdje je počinjeno djelo povrede u smislu članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice trebala odgovarati kriterijima koji su korišteni za identifikaciju mjesta počinjenja štetne radnje u smislu članka 5. točke 3. Uredbe Bruxelles I.

22. Međutim, smatram da takva analogija ne bi uspjela zbog razloga koji će biti razjašnjeni niže. Prema tome, prva od tih odredbi bi se morala, prema mojem mišljenju, tumačiti kao jedna norma odvojena od druge.

15 — Prenošenje gore navedene sudske prakse Mines de Potasse d'Alsace opravdava se jednakim karakterom odredbi o kojima je riječ (osobito vidjeti presudu od 25. listopada 2012., Folien Fischer i Fofitec, C-133/11, t. 31. i 32.).

– Neprimjenjivost sudske prakse u odnosu na tumačenje članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I.

23. Sud koji je uputio zahtjev smatra da odgovor na pitanje u kojoj je državi članici počinjeno pretpostavljeno djelo povrede u smislu članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice ovisi o mjestu uzročnog događaja koji je doveo do nastanka štete¹⁶ i o mjestu gdje je ona nastala¹⁷, sukladno sudskoj praksi proizašloj iz gore navedene presude Mines de Potasse d'Alsace. On ističe da bi se to tumačenje koje polazi od analogije s alternativom prihvaćenom u odnosu na članak 5. točku 3. Uredbe Bruxelles I. većinom zadržalo u doktrini¹⁸ i bilo bi sukladno smislu i cilju tih dviju odredaba.

24. Prema Sudu, ako se pretpostavi da su te dvije poveznice relevantne, radi primjene navedenog članka, potrebno je ispitati može li se, u ovom slučaju, jedna od tih dviju poveznica smatrati utvrđenom u odnosu na društvo First Note Perfumes, što pretpostavlja da se povrede koje je u Njemačkoj počinio navodni glavni počinitelj, odnosno Stefan P., mogu pripisati društvu u mjeri u kojoj je u njima neizravno sudjelovalo. Iz tog proizlazi da bi njemački sudovi bili nadležni za suđenje društvu First Note Perfumes, iako Stefan P. nije bio tužen.

25. Međutim, prema mojem mišljenju, nekoliko argumenata ne ide u prilog mogućnosti da se članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice tumači u svjetlu sudske prakse u odnosu na članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles I.

26. Kao prvo, podsjećam da se na povezanost tih dvaju akata izričito upućuje u Uredbi o žigu Zajednice na način da njezin članak 90. stavak 1., čiji je sadržaj jasnije izražen u petnaestoj uvodnoj izjavi, uspostavlja načelo primjene Konvencije iz Bruxellesa u slučaju tužbe u pogledu žiga Zajednice, što vrijedi također za Uredbu Bruxelles I.¹⁹

27. Postoje međutim iznimke od tog načela. Konkretno, članak 90. stavak 2. pod a) Uredbe o žigu Zajednice isključuje primjenu članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I. iz postupaka koji se odnose na tužbe i zahtjeve iz članka 92. prvonavedene uredbe²⁰, odnosno „sve tužbe zbog povrede“²¹. S obzirom na tu iznimku, članak 93. Uredbe o žigu Zajednice predviđa više podredno primjenjivih temelja nadležnosti, koji su svojstveni za područje na koje se odnosi ta odredba i koji su ponekad znatno udaljeni od temelja predviđenih u Uredbi Bruxelles I.²², posebice njezinog članka 23. stavka 5.²³ U ovom dijelu naglašavam da izričita potvrda²⁴ da članak 5. stavak 3. Konvencije iz Bruxellesa nije primjenjiv na tužbe zbog povrede, koji zamjenjuje članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice utemeljujući pravilo posebne nadležnosti, prema mojem mišljenju sprečava zajedničko tumačenje tih dviju odredaba.

16 — „Handlungsort“ na njemačkom jeziku, ili mjesto događaja koji je prouzročio nastalu štetu.

17 — „Erfolgsort“ na njemačkom jeziku, ili mjesto nastanka štete

18 — Vidjeti, osobito, njemačku sudsku praksu i doktrinu koju su spomenuli Magnus, U. i Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels I Regulation*, 2. izdanje, Sellier, Munich, 2012., str. 247., bilješka 1380.

19 — U skladu s člankom 68. stavkom 2. Uredbe Bruxelles I.

20 — Tužbe za koje sudovi za žig Zajednice imaju isključivu materijalnu nadležnost na osnovi toga članka 92.

21 — To predstavlja svojevrstan paradoks s obzirom na to da članak 90. Uredbe o žigu Zajednice prvo uvodi načelno pozivanje na pravila sudske nadležnosti „općeg prava“ koje proizlazi iz Uredbe Bruxelles I. prije nego što dugi popis iz članka 92. isključi iz primjene potonjeg akta većinu tužbi u pogledu žiga Zajednice koje bi se mogle pojaviti u praksi (Gastinel, E., *La marque communautaire*, LGD), Pariz 1998., str. 203., br. 395.).

22 — Stavak 1. navedenog članka 93. predviđa načelnu nadležnost sudova države članice u kojoj tuženik ima domicil ili poslovni nastan, kao u članku 2. Uredbe Bruxelles I. Njegov stavak 2. međutim uvodi veliku novost u odnosu na spomenutu uredbu, time što predviđa nadležnost sudova države članice u kojoj tužitelj ima domicil, kada tuženik nema ni domicil ni poslovni nastan u Europskoj uniji. Njegov stavak 3. predviđa podrednu nadležnost sudova država članica u kojima Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu (žigovi i dizajni) (OHIM) ima sjedište, u Alicanteu (Španjolska). Njegov stavak 4. omogućava izuzeće od tih pravila nadležnosti, kroz izričit ili prešutan sporazum o nadležnosti, kao u Uredbi Bruxelles I.

23 — Sadržaj te odredbe naveden je u bilješci 7. ovog mišljenja.

24 — U članku 90. stavku 2. pod a) Uredbe o žigu Zajednice

28. Drugo, protivno stajalištu suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, smatram da se posebnost te zadnje odredbe ne bi smjela nijekati, osobito uzevši u obzir njezin nastanak. U vezi s time, pripremni akti pokazuju da su se u postupku pripremanja nacрта Uredbe o žigu Zajednice, još prije nego što je počela zakonodavna faza u pravom smislu, uzimala u obzir pravila o nadležnosti sadržana u Konvenciji iz Bruxellesa i sudska praksa Suda koja se odnosi na njihovo tumačenje²⁵. U okviru Komisije, radna skupina koja se bavila žigom Zajednice uputila je na to da joj se ta pravila čine nedovoljnim da bi se riješili specifični problemi nastali povredom prava koja proizlaze iz takve jedinstvene osnove u više država članica. Točnije, spomenuta skupina zaključila je da zbog specifičnosti žiga Zajednice nužno treba promijeniti pravilo koje proizlazi iz članka 5. točke 3. navedene konvencije²⁶. Dodao bih da sadržaj koji predstavlja posebnost osnove nadležnosti predviđene u članku 93. stavku 5. Uredbe o žigu Zajednice²⁷ nikad nije doveden u pitanje, unatoč nizu promjena te uredbe²⁸.

29. Treće, okolnosti podupiru postavku da su sastavljači Uredbe o žigu Zajednice željeli napraviti razliku između te odredbe i odredbe iz Konvencije iz Bruxellesa. Naime, usporedba s aktima prihvaćenima na povezanim područjima pokazuje kako je zakonodavac Zajednice svjesno izabrao odbaciti osnovu nadležnosti iz članka 5. točke 3. navedene konvencije, što je odlučio napraviti i u drugim aktima o pravu intelektualnog vlasništva²⁹, a od čega je naprotiv odstupio u Uredbi (EZ) br. 2100/94 o biljnim sortama³⁰. To se protuslovlje ne može svesti na pogrešku u pisanju, kako je to, čini se, predložio sud koji je uputio zahtjev. Prema mojem mišljenju, to više pokazuje činjenica da se sastavljanje i prihvaćanje drugonavedenog akta događalo istodobno kao i kod Uredbe o žigu Zajednice.

30. Četvrto, mislim da niz razloga koji su naveli Sud da prihvati razliku između mjesta događaja koji je prouzročio nastalu štetu i mjesta gdje je nastala šteta iz članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I. nije moguće prenijeti na članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice zbog brojnih razlika u sadržaju između tih dviju odredaba.

31. Naime, s jedne strane, pojam mjesta počinjenja povrede užu je od pojma mjesta gdje je nastala šteta³¹. S druge strane, riječi korištene u navedenom članku 93. stavku 5. pretpostavljaju, izgleda, aktivno ponašanje, što je smislenije ako se to odnosi na mjesto događaja koji je prouzročio nastalu štetu, nego na mjesto gdje je nastala šteta, dok se čini da je široko tumačenje članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I. bilo moguće zbog neutralnije terminologije upotrijebljene u posljednjem članku³². Konačno, naglašavam da se dosezi dodijeljene nadležnosti iz jedne i druge odredbe razlikuju u više aspekata³³, što utoliko umanjuje relevantnost povezanosti između njih.

25 — Osobito vidjeti „Memorandum on the creation of an EEC trade mark“, koji je Komisija usvojila 6. srpnja 1976. (SEC(76) 2462, str. 36., t. 155. i 156.).

26 — Vidjeti radni dokument Komisije iz listopada 1979. pod naslovom „The need for a European trade mark System. Competence of the European Community to create one“ (III/D/1294/79-EN).

27 — Već od prvog Prijedloga uredbe, podnesenog 25. studenoga 1980. [COM(80) 635 *final*], prihvaćena je poveznica prema mjestu gdje je povreda počinjena, a kasnije je proširena na slučajeve u kojima prijete opasnost od povrede. Isto vrijedi i za ograničenje područja nadležnosti za radnje navodno počinjene na teritoriju države članice čiji su sudovi tako ustanovljeni.

28 — Sukcesivne promjene tog teksta koje su skupljene na internetskoj stranici OHIM-a (<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/CTM/legalReferences/originalRegulations.fr.do>) nisu utjecale na tu odredbu, samo na renumeraciju.

29 — Vidjeti npr. članak 82. stavak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL 2002., L 3, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 45.).

30 — Članak 101. stavak 3. Uredbe Vijeća od 27. srpnja 1994. o oplemenjivačkim pravima na biljnu sortu Zajednice (SL 1994., L 227, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 24., str. 3.) određuje da se „[p]ostupci u odnosu na zahtjeve zbog povrede također mogu pokrenuti pred sudovima mjesta nastanka povrede“ kao i u članku 5. stavku 3. Konvencije iz Bruxellesa.

31 — Sud je naglasio da „članak 5. točka 3. Konvencije iz Bruxellesa svojom iscrpnom formulacijom obuhvaća različite vrste odgovornosti“ (točka 18. gore navedene presude Mines de Potasse d’Alsace).

32 — Vidjeti u tom smislu Tritton, G., *Intellectual Property in Europe*, Sweet & Maxwell, London 2002., str. 1025., stavci 13. do 101.

33 — Članak 5. točka 3. Uredbe Bruxelles I. dodjeljuje širu nadležnost nego članak 95. stavak 5. Uredbi o žigu Zajednice, koji ju ograničava na radnje koje su izvršene na teritoriju države članice gdje sud koji vodi postupak ima sjedište (vidjeti i članak 94. stavak 2. potonje uredbe). Prvi akt predviđa posebnu nadležnost za koju uspostavlja poseban sud, dok drugi akt općenito određuje pripadajuće „sudove relevantne države članice“. Osim toga prvi akt za razliku od drugog ne uključuje nadležnost na temelju tuženikovog domicila izvan Europske unije.

32. Mislim da je moguće zaključiti iz pojedinosti teksta predmetnog članka 93. stavka 5.³⁴, ako ga se promatra u okolnostima njegova nastanka, da ne određuje nadležnost prema mjestu gdje je nastala šteta. Analogna primjena gore navedene sudske prakse Mines de Potasse d'Alsace, u odnosu na te odredbe, stoga se treba isključiti.

33. Međutim, prema sudu koji je uputio zahtjev, članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice, koji uz izuzeće stavaka 1. do 4. spomenutoga članka 93. uspostavlja nadležnost prema mjestu gdje je počinjeno djelo povrede, proizlazi iz istih objašnjenja kao i članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles I. U tom se smislu poziva na postojanje posebno bliske veze između spora i sudova mjesta počinjenja štetne radnje, veze koja bi opravdala dodjeljivanje nadležnosti tim sudovima radi pravilnog suđenja i procesne ekonomije.

34. Imajući u vidu taj argument, preostaje još samo posljednje otvoreno pitanje o tome trebaju li se, iako nije moguća analogna primjena, osnovna načela za tumačenje Uredbe Bruxelles I. primijeniti za tumačenje članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice, iako ih ta uredba ne spominje. Među tim načelima su zahtjevi koji se odnose na usku vezu između spora i suda pred kojim se vodi postupak, radi pravilnog suđenja i procesne ekonomije, ali i radi predvidljivosti pravila o nadležnosti i pravne sigurnosti.

35. U tom smislu, ističem da su ti različiti zahtjevi prije svega proizašli iz načela tumačenja koja je razvio Sud u okviru svoje sudske prakse u odnosu na Konvenciju iz Bruxellesa i zatim na Uredbu Bruxelles I. koja neka od njih izričito i spominje³⁵. Oni proizlaze kako iz uvjeta koji su implicitno sadržani u odredbama koje je analizirao Sud tako i iz pravila općeg poretka i zdravog razuma. Ta se univerzalna načela mogu primijeniti u odnosu na neki drugi akt, pod uvjetom da ni sadržaj ni cilj pravila o nadležnosti to ne zabranjuje.

36. Moram pojasniti da se ne može tvrditi da bi manjak predvidljivosti ili pravne sigurnosti mogao proizaći iz nejednakog tumačenja odredbi tih dvaju akata jer bi njihov spoj mogao negirati da pravila nadležnosti predviđena Uredbom o žigu Zajednice predstavljaju na neki način *lex specialis* u odnosu na pravila predviđena Uredbom Bruxelles I. Izbori zakonodavca Zajednice se u tim drugim pravnim okolnostima moraju poštovati.

37. Dakle, predlažem Sudu samostalno tumačenje članka 93. stavka 5. Uredbe o žigu Zajednice imajući u vidu gore navedene zahtjeve u mjeri u kojoj ta uredba dopušta, kako bi odgovorio na prvo prethodno pitanje.

– Ocjena eventualnog proširenja nadležnosti prema mjestu gdje je nastala šteta koju je također prouzrokovala treća strana koja nije tuženik

38. Sud se treba izjasniti o eventualnoj mogućnosti da dodijeli nadležnost prema poveznici po kojoj članak 93. stavak 5. Uredbe o žigu Zajednice omogućuje pokretanje postupka protiv tuženika samom činjenicom da je neizravno sudjelovao, u jednoj državi članici, u navodnom činu povrede koju je većim dijelom u drugoj državi članici počinila treća strana koja nije tuženik u postupku pred sudovima te druge države članice.

34 — Osobito vidjeti Fawcett, J. i Torremans, P., *Intellectual Property and Private International Law*, Clarendon Press, Oxford, 1998., str. 330.; Huet, A., „La marque communautaire: la compétence des juridictions des États membres pour connaître de sa validité et de sa contrefaçon (Uredba Vijeća (EZ) br. 40/94 od 20. prosinca 1993.)“, *J. D. I.*, 1994., 3., str. 635.

35 — Ciljevi „predvidljivosti“ pravila o nadležnosti i potreba za „olakšavanjem ispravnog suđenja“, ne proizlaze iz Konvencije Bruxelles, već se nalaze u 11. i 12. uvodnoj izjavi spomenute Uredbe.

39. Dakle, prema mojem mišljenu, iz članka 94. stavka 2. Uredbe o žigu Zajednice proizlazi da pravilo o nadležnosti iz članka 93. stavka 5. te uredbe počiva na načelu teritorijalnosti, ovdje shvaćenom u užem smislu³⁶. Zapravo, predviđeno je da je sud nadležan po toj osnovi za „odlučivanje [...] samo u odnosu na počinjene povrede ili prijetnje povrede na državnom području države članice u kojoj se taj sud nalazi“, dok su sudovi čija se nadležnost temelji na ostala četiri stavka nadležni također odlučivati o činu povrede počinjenom izvan nacionalnog teritorija.

40. Osim toga, pripremni akti Uredbe o žigu Zajednice navode na zaključak da se posebna osnova nadležnosti koja proizlazi iz članka 93. stavka 5. te uredbe mora tumačiti restriktivno. Taj se pristup nameće zbog razloga svojstvenih tom aktu, s obzirom na teškoću pomirbe jedinstvene prirode zaštite koju pruža žig Zajednice³⁷ i rizika od povreda u više mjesta na teritoriju Unije³⁸. Društvo First Note Perfumes, njemačka vlada i Komisija ispravno inzistiraju na činjenici da se u slučaju povrede žiga Zajednice svaka država članica može smatrati mjestom gdje je nastala povreda, s obzirom na to da zaštićeno pravo proizvodi svoje učinke na cijelom teritoriju Unije.

41. Pridodajem da je ideja o jedinstvenom sudu došla od zakonodavca³⁹ te se čini da je dodjela nadležnosti nacionalnim sudovima, koja je i zadržana, kompromis. To ide u prilog tumačenju koje ograničava razdvajanje sporova u vezi s ujednačenim pravom intelektualnog vlasništva. U preambuli Uredbe o žigu Zajednice stoga je izričito spomenuto da je cilj izbjegavanje donošenja kontradiktornih odluka⁴⁰.

42. Jedan od ciljeva ove uredbe, a koji proizlazi iz pripremnih akata⁴¹, jest borba protiv „forum shoppinga“. To se također protivi ekstenzivnom tumačenju prema kojem bi bilo moguće pokrenuti postupak protiv osobe za koju se sumnja da je sudjelovala u nastanku povrede temeljem bilo koje poveznice koja bi bila u vezi s protupravnim djelovanjem druge osobe, protiv koje nije pokrenut postupak.

43. Na kraju, valja postaviti pitanje opravdavaju li osnovna načela koja je definirao Sud u okviru tumačenja Uredbe Bruxelles I.⁴² tumačenje koje se protivi članku 93. stavku 5. Uredbe o žigu Zajednice. Mislim da to ne bi bio slučaj u ovom predmetu, vodeći računa o posebnostima gore opisane osnove nadležnosti. Čini se da je, u okolnostima same ujednačene zaštite prava intelektualnog vlasništva koju predstavlja žig Zajednice, zakonodavac identificirao prednosti vezane, prije svega, za koncentraciju spora pred sudom jedne države članice, odnosno one gdje je počinjena povreda ili u kojoj prijeti opasnost da će biti.

44. Stoga smatram da na prvo prethodno pitanje treba odgovoriti tako da, kako bi se za navodnu povredu smatralo da je počinjena u državi članici prema članku 93. stavku 5. Uredbe o žigu Zajednice i kako bi se omogućilo da se utvrdi nadležnost sudova te države članice, nije dovoljno da je tuženik neizravno sudjelovao, djelovanjem u drugoj državi članici, u povredi prava iz žiga Zajednice koju je u prvoj državi članici počinila treća strana, a ne tuženik u postupku pred sudom.

36 — U tom smislu, Desantes Real ističe da navedeni članak 93. stavak 5. najveću važnost pridaje načelu teritorijalnosti ako se, uobičajeno, protupravna radnja dogodila samo u jednoj državi, a da je potrebno razdvojiti tužbe ako je protupravna radnja počinjena u više država („La marca comunitaria y el Derecho internacional privado“, *Marca y Diseño Comunitarios*, Arazandi, Pamplona, 1996., str. 225.).

37 — U drugoj uvodnoj izjavi navedene uredbe ističe se da žig Zajednice uživa ujednačenu zaštitu i proizvodi učinke na razini Unije.

38 — U tom smislu, Komisija je istaknula na stranici 31. radnog dokumenta o nacrtu uredbe o žigu Zajednice (spomenuto u bilješci 26. ovog mišljenja) da „[t]he system instituted by the Judgments Convention fails, however, to solve the special problems which arise where *one* Community trade mark can be infringing in several Member States“ (riječ istaknuta u tekstu).

39 — Vidjeti stranicu 36. točku 156. Memoranduma iz bilješke 25. ovog mišljenja.

40 — Sukladno njezinoj petnaestoj uvodnoj izjavi „odluke u vezi s [...] povredom žigova moraju imati učinak na cijelo područje Zajednice i pokrivati ga, s obzirom na to da je to jedini način sprečavanja donošenja nedosljednih odluka od strane sudova i Ureda [za usklađivanje na unutarnjem tržištu (žigovi i dizajni) (OHIM)] te osiguranja da se neće narušiti jedinstveni karakter žigova Zajednice“. [neslužbeni prijevod] Također vidjeti njezinu šesnaestu uvodnu izjavu.

41 — Vidjeti točku 76. iz Prijedloga uredbe spomenutog u bilješci 27. ovog mišljenja.

42 — Spomenute u točki 34. ovog mišljenja

C – O tumačenju članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I.

– Uvodna razmatranja

45. Drugo pitanje odnosi se na to treba li članak 5. stavak 3. Uredbe tumačiti tako da omogućuje utvrđivanje sudske nadležnosti prema jednom od navodnih počinitelja navodne štete, iako taj tuženik nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak, dok je protupravna radnja za koju se tereti bila počinjena u drugoj državi članici i sastoji se od sudjelovanja u „glavnoj radnji“⁴³ koju je u državi članici u kojoj navedeni sud ima nadležnost počinio drugi navodni počinitelj.

46. U vezi s time, sud koji je uputio zahtjev, društvo Coty Germany kao i njemačka i švicarska vlada izjasnili su se u prilog takvoj osnovi nadležnosti prema poveznici s radnjom treće strane. Vlada Ujedinjene Kraljevine bila je nešto preciznija u svojem očitovanju s obzirom na to da je predložila da se ta mogućnost podvrgne detaljnim zahtjevima, odnosno da je ta mogućnost dopuštena samo ako je postojala dovoljno jasna i izravna veza između navodne protupravne radnje počinjene u državi članici u kojoj je nadležan sud pred kojim se vodi postupak i radnje tuženika u drugoj državi članici. Društvo First Note Perfumes i Komisija izjasnili su se protiv te mogućnosti.

– Napuci iz sudske prakse

47. Najprije treba podsjetiti kako se sve odredbe Uredbe Bruxelles I. trebaju tumačiti samostalno, pozivajući se na sustav i njezine ciljeve⁴⁴.

48. U skladu s uvodnom izjavom 11. „propisi o nadležnosti [predviđeni navedenom uredbom] moraju biti izuzetno predvidljivi i utemeljeni na načelu da se nadležnost uglavnom utvrđuje prema domicilu tuženika, pri čemu takva nadležnost mora uvijek postojati, osim u nekim točno određenim slučajevima, u kojima je zbog predmeta spora ili autonomije stranaka opravdana neka druga poveznica“.

49. Tako, odstupajući od temeljnog načela određenog u članku 2. stavku 1. Uredbe Bruxelles I. o dodjeli opće nadležnosti sudu države članice na čijem teritoriju tuženik ima domicil, poglavlje II. odjeljak 2. navedene uredbe određuje neke posebne nadležnosti, među kojima je i ona iz članka 5. stavka 3. navedene uredbe⁴⁵.

50. U tom smislu, ustaljena je sudska praksa da se pravilo o nadležnosti predviđeno u članku 5. stavku 3. Uredbe temelji na postojanju posebno bliske veze između spora i sudova mjesta u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi, koja opravdava dodjelu nadležnosti tim sudovima radi pravilnog suđenja i procesne ekonomije⁴⁶, u skladu s usmjerenjem koje je navedeno u uvodnoj izjavi 12. Uredbe Bruxelles I. Naime, identifikacija mjesta uzročnog događaja mora omogućiti utvrđivanje nadležnosti suda koji je objektivno u najboljem položaju da procijeni jesu li ispunjene pretpostavke za utvrđivanje odgovornosti tuženika⁴⁷.

51. Kako se radi o pravilu posebne nadležnosti i koje stoga ima karakter iznimke, tu odredbu treba usko tumačiti te nije dopušteno tumačenje izvan izričito predviđenih slučajeva⁴⁸, uzimajući u obzir da se preokretanje općeg pravila o nadležnosti suda domicila tuženika ne može prihvatiti.

43 — U skladu s kvalifikacijom suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku

44 — Posebno vidjeti gore navedene presude Melzer (t. 22. i navedenu sudsku praksu) kao i Pickney (t. 23.).

45 — Gore navedene presude Melzer (t. 23.) i Pinckney (t. 24.)

46 — Gore navedene presude Melzer (t. 26. i navedena sudska praksa) kao i Pickney (t. 27.)

47 — Gore navedene presude Melzer (t. 28. i navedena sudska praksa) i Pickney (t. 28.)

48 — Gore navedene presude Melzer (t. 24. i navedena sudska praksa) i Pickney (t. 25.)

52. Međutim, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi proizašloj iz presude u predmetu *Mines de Potasse d'Alsace*, izraz „mjesto u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi“ iz članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I. odnosi se kako na mjesto gdje je nastala šteta tako i na mjesto uzročnog događaja koji je doveo do nastanka štete⁴⁹.

53. Sud je već djelomično niječno odgovorio na drugo pitanje postavljeno u ovom predmetu, glede jedne od dviju poveznica, odnosno *mjesta uzročnog događaja*, u odnosu na koju je isključena mogućnost da se zasnuje nadležnost koja se temelji samo na pripisivanju na osnovi sudjelovanja. Naime, iz gore navedene presude Melzer proizlazi kako članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles treba tumačiti tako da on ne dopušta utvrđivanje sudske nadležnosti u odnosu na drugog navodnog počinitelja navedene štete koji nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, prema mjestu na kojem se dogodio štetni događaj, a koja se pripisuje jednom od navodnih počinitelja štete, koji nije stranka u sporu.

54. Točno je da se čini da sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, kada upućuje na pojam „mjesto u kojem se dogodio štetni događaj“ u drugom pitanju, cilja i na mjesto uzročnog događaja i na mjesto gdje je nastala šteta. Naime, uzevši u obzir činjenice u glavnom postupku, nadležnost njemačkih sudova bi se mogla zasnovati na jednom ili drugom kriteriju, pod uvjetom da se glede društva *First Note Perfumes* uzmu u obzir radnje koje je u Njemačkoj poduzeo Stefan P.

55. Treba međutim spomenuti da taj sud nije mogao uzeti u obzir doprinose gore navedene presude Melzer jer je ona donesena nakon što je sud uputio zahtjev za donošenje prethodne odluke. Usprkos općoj formulaciji postavljenog pitanja, moji daljnji zaključci će se ograničiti na osnovu nadležnosti vezanu uz mjesto nastanka štete⁵⁰, s obzirom na to da je drugi vid problema koji se postavlja u ovom predmetu Sud već obuhvatio predmetom Melzer.

56. Sud je također odlučio o poveznici koja proizlazi iz mjesta nastanka štete, u još novijoj presudi koja se tiče specifičnog područja, točnije povrede autorskih prava. U skladu s gore navedenom presudom *Pinckney* „članak 5. stavak 3. Uredbe treba tumačiti u smislu da je, u slučaju navodne povrede imovinskih prava autora koja jamči država članica suda pred kojim je pokrenut postupak, taj sud nadležan za odlučivanje o tužbi radi utvrđenja odgovornosti koju je podnio autor djela protiv društva sa sjedištem u drugoj državi članici i koje je, u potonjoj, reproduciralo navedeno djelo na materijalnoj podlozi koju su zatim prodavala društva sa sjedištem u trećoj državi članici putem internetske stranice dostupne i na području nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak. Taj sud je nadležan samo u pogledu štete prouzročene na državnom području države članice kojoj pripada“. Valja iz tog izvući zaključke u mjeri u kojoj je moguć prijenos tog rješenja na ovaj predmet.

– Procjena mogućeg proširenja nadležnosti prema mjestu nastanka štete koju je počinila neovisna treća strana

57. Drugim prethodnim pitanjem, kako je preoblikovano radi uzimanja u obzir gore navedene sudske prakse, Sud se u biti poziva da odluči mora li se članak 5. stavak 3. Uredbe tumačiti tako da omogućava uspostavu sudske nadležnosti prema mjestu nastanka štete u odnosu na drugog navodnog počinitelja predmetne štete koji nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, čije se počinjenje pripisuje drugom navodnom počinitelju.

49 — Gore navedene presude Melzer (t. 25. i navedena sudska praksa) i *Pickney* (t. 26.)

50 — U predmetu *Pinckney* pitanje je bilo može li se sud proglasiti nadležnim na temelju mjesta gdje je nastala šteta (vidjeti gore navedenu presudu *Pinckney* t. 29.), ali u drukčijim okolnostima nego u glavnom postupku jer se radilo o povredi imovinskih prava autora koja se dogodila putem internetske stranice koja je dostupna na području nadležnosti suda pred kojim se vodio postupak i gdje su ta prava zaštićena.

58. Valja naglasiti da, prema načelu samostalnog tumačenja koje treba primijeniti na odredbe Uredbe Bruxelles I., treba jasno razlikovati, s jedne strane, uvjete deliktne odgovornosti koja proizlazi iz procjene merituma predmeta prema zakonu koji se primjenjuje u sporu i, s druge strane, poveznice mjesta koje su relevantne u fazi određivanja sudske nadležnosti prema pojmovima u navedenoj Uredbi. U skladu sa sudskom praksom Suda⁵¹, te dvije skupine propisa nisu sustavno povezane, tako da, prema mojem mišljenju, kako bi se sud proglasio nadležnim na temelju članka 5. stavka 3. te uredbe, a posebno na temelju mjesta gdje je nastala šteta, nije dostatno da mjerodavno pravo ili pravo suda pred kojim se vodi postupak dopušta naknadu štete određene vrste ili ju dopušta u skladu s posebnim pravilima, kao što je pravilo da se tuženiku pripisuju radnje treće strane u kojima mu je tuženik pomogao, kako je to namjeravao učiniti sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku.

59. Ako takav pristup u kojem se radi o pojmu mjesta nastanka štete u smislu članka 5. točke 3. Uredbe Bruxelles I. mora prihvatiti, Sud će se suočiti s nužnošću da stvori kvantitativni i/ili kvalitativni „prag“ pripisivanja prema kojemu bi, u slučaju više sudionika pri počinjenju protupravne radnje, jedan od njih mogao ili ne biti tužen prema mjestu nastanka štete koja proizlazi iz njegovog postupanja. Taj se specifičan problem nije javio u gore navedenom predmetu Melzer zato što, s obzirom na to da se radilo o mjestu počinjenja štetne radnje, postupanje svakog od počinitelja koji su djelovali u različitoj državi članici može biti mnogo lakše izolirano u prostoru od mjesta nastanka štete. U tom pogledu, ako činjenice ovoga glavnog spora omogućuju jasno razlikovanje glavne i sporedne odgovornosti⁵², ne treba izgubiti iz vida činjenicu da bi se druge konfiguracije, kako kvantitativne⁵³ tako i kvalitativne⁵⁴, mogle pokazati složenijima.

60. Podsjećam da vlada Ujedinjene Kraljevine glede te posljednje točke predlaže podređivanje prihvaćanja osnove za nadležnost kriteriju postojanja „dovoljno jasne i izravne veze“ između djelovanja počinitelja u prvoj državi članici i navodnog protupravnog djela koje je počinila treća strana u državi članici u kojoj je pokrenut postupak, predlažući potom njegovu konkretnu primjenu u odnosu na okolnosti glavnog postupka⁵⁵. Ipak, razmatranje problema iz toga gledišta pretpostavlja definiranje materijalnih kriterija koje je teško utvrditi⁵⁶ i postoji rizik da u svakom posebnom slučaju treba napraviti kompleksnu i dugu činjeničnu ocjenu koja nalikuje ispitivanju merituma spora. Prema mojem mišljenju, to bi bilo suprotno cilju Uredbe Bruxelles I., koji predstavlja definiranje pravila nadležnosti koja bi bila zajednička svim državama članicama i predvidljiva strankama spora⁵⁷ te koje je moguće iskoristiti točno i brzo.

51 — Sud je učestalo odlučivao da su nadležni samo sudovi mjesta izravne štete, iako je neizravna šteta naknadiva na temelju prava koje se primjenjuje na području suda koji vodi postupak ili prava mjerodavnog za meritum predmeta. Vidjeti u vezi s naknadom indirektno štete presudu od 11. siječnja 1990., Dumez France i Tracoba (C-220/88, Zb. str. I-49.) i u vezi s naknadnom štetom nakon (ili u odnosu na) prvotnu štetu koju je žrtva pretrpjela u drugoj državi članici, presudu od 19. rujna 1995., Marinari (C-364/93, Zb. str. I-2719., t. 16. do t. 19.).

52 — Kvalificirajući ju kao „sudjelovanje u glavnoj protupravnoj radnji [...]“, sud koji je uputio zahtjev objašnjava da je riječ o situaciji u kojoj šteta proizlazi neizravno iz radnje tuženika, ali izravno iz radnje treće strane koja se smatra glavnim počiniteljem.

53 — Također, treba se zapitati treba li stav Suda biti isti u slučaju potpunog sudjelovanja, tj. kad se uzročni događaj može pripisati počiniteljima u jednakom omjeru i pod pretpostavkom da dva pojedinca sudjeluju izravno u različitim omjerima.

54 — Ako se pretpostavi da članak 5. točka 3. Uredbe Bruxelles I. u nekim slučajevima dopušta tužiti bilo koju osobu za koju se smatra da je sudjelovala u počinjenju navodne povrede u državi članici prema mjestu nastanka štete, Sud će trebati dati jasnu definiciju prirode pripisivanja koje omogućava nadležnost po takvoj vezi.

55 — Ta vlada pojašnjava da bi, s obzirom na činjenice iz glavnog postupka, taj kriterij pretpostavio da tužitelj može dokazati da je, s obzirom na to da je tuženik prodao proizvode određenoj trećoj strani u jednoj državi članici, on je stvarno znao ili je mogao razumno predvidjeti da bi prodaja mogla imati kao izravnu posljedicu navodnu protupravnu radnju koju je počinila ta treća strana u drugoj državi članici.

56 — Ostali kriteriji, osim ovih koje je predložila vlada Ujedinjene Kraljevine, mogli bi biti prihvaćeni, kao predvidljivost štete i mjesta nastanka štete ili postojanje namjere tuženika da doprinese ostvarenju navodnog protupravnog čina.

57 — Cilj pravne sigurnosti, uključujući predvidljivost nadležnog suda, bio je uzet u obzir u gore navedenoj presudi Melzer (t. 35.) te je istaknut u uvodnoj izjavi 16. nove verzije Uredbe Bruxelles I. proistekle iz Uredbe br. 1215/2012.

61. Osim toga, čini se utemeljenim sumnjati kako ekstenzivno tumačenje članka 5. točke 3. Uredbe Bruxelles I. tako i ono na koje se poziva Coty Germany dovodi do poopćavanja *forum actoris* i stoga potiče *forum shopping*. No, kako je to Sud istaknuo⁵⁸, zadržavajući opću nadležnost sudova prema domicilu tuženika i jasno odbacivši nadležnost sudova prema domicilu tužitelja, zakonodavac Unije se odlučio za načelo s najmanje iznimaka. Uza sve to, umnožavanje nadležnih sudova povećava rizik nepomirljivih odluka, a što Uredba Bruxelles I. točno namjerava izbjeći⁵⁹, pri čemu treba upozoriti da je u takvom slučaju nemoguće međusobno priznanje odluka⁶⁰.

62. U ovom slučaju, smatram da je pogrešno opravdanje za takvo izuzeće ono koje se temelji na postojanju posebno bliske veze između spora i sudova mjesta počinjenja štetne radnje. Naime, ako se nadležnost njemačkih sudova treba prihvatiti samo na temelju veze počinjenja djela u Njemačkoj od strane treće osobe koja se smatra počiniteljem navodne glavne protupravne radnje, to bi dovelo do rezultata koji nije sukladan navedenom opravdanju. Konkretnije, ti bi sudovi morali ocjenjivati odgovornost tužitelja koji je navodno pridonio protupravnoj radnji svojim djelima počinjenim isključivo u drugoj državi članici.

63. Postoji opasnost da takvo ekstenzivno tumačenje ne potiče strategije u sporovima koje se sastoje od toga da se navodna žrtva zadovolji time da tuži najsolventniju suprotnu stranu pred sudom unutar čijeg područja se nalazi poveznica vezana za djelatnost druge osobe koja je sudjelovala u ostvarenju navodne štete. Time bi tužitelj lako mogao zaobići rješenje koje je posebno ustanovljeno u članku 6. točki 1. Uredbe Bruxelles I.⁶¹, kako bi se u tom slučaju spojio višestranački postupak i izbjeglo izricanje nepomirljive presude⁶². Ne bi se smio zanemariti ni opći rizik takvih poteza, iako se u ovom slučaju čini da je razlog zbog kojeg tužitelj nije tužio navodnu treću stranu koja je navodno počinila glavni delikt izvansudski sporazum s njom⁶³.

64. Također, čini mi se da mjesto počinjenja štete koju su prouzrokovala, u navodnoj uzročnoj vezi, namjerna djela osoba različitih od tuženika, ne treba samo po sebi stvarati temelj za nadležnost u odnosu na njih, i to štoviše zbog toga što doseg te uzročne veze nije jasno određen te bi mogao biti beskonačan. Drugim riječima, članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles I., prema mojem mišljenju, ne treba dopustiti pokretanje tužbe protiv osobe navodno odgovorne za počinjenje navodne protupravne radnje pred sudom države članice u kojoj nema domicil samo zato što je drugu navodnu protupravnu radnju počinila treća osoba koja nije tužena i čiji je štetni učinak nastao u toj državi članici te zato što je tuženikovo djelo omogućilo da treća osoba kasnije počinii djelo.

65. Čini mi se da je taj stav ujednačen s tumačenjem koje je Sud prihvatio u gore navedenom predmetu Melzer, čiji se sadržaj može poopćiti na način da širenje sudske nadležnosti u odnosu na jednog navodnog počinitelja štete koji nije počinio protupravnu radnju na području suda pred kojim se vodi postupak ne bi bilo prihvaćeno niti prema mjestu događaja koji se pripisuje drugom navodnom počinitelju koji nije tužen niti prema mjestu nastanka štete koja proizlazi iz navedenog događaja. Naime, po meni, bolje je zadržati samo jednu uzročnu vezu za koju je dovoljno da postoji u odnosu na jednog tuženika kako bi se jedan sud mogao proglasiti nadležnim.

58 — Glede Konvencije iz Bruxellesa, vidjeti gore navedene presude Dumez France i Tracoba (t. 19.) kao i Marinari (t. 13.).

59 — Sukladno uvodnoj izjavi 15. ove uredbe, „u interesu skladnog zadovoljavanja pravde potrebno je smanjiti mogućnost vođenja paralelnih postupaka i osigurati da u dvjema državama članicama ne budu donesene dvije nepomirljive presude“.

60 — Članak 34. točka 3. ove uredbe predviđa da je nepomirljivi karakter jedne sudske odluke s drugom razlog odbijanja priznanja izvan države članice u kojoj je donesena.

61 — Prema spomenutom članku 6. točki 1., jednoj se osobi može također suditi „ako je ona jedan od više tuženika, i pred sudom u mjestu u kojemu bilo koja od tuženih osoba ima domicil, pod uvjetom da su tužbe toliko usko povezane da ih je bolje obrađivati zajedno kako bi se izbjegla opasnost donošenja nepomirljivih sudskih odluka u odvojenim postupcima“.

62 — First Note Perfumes i Komisija ističu da su njemački sudovi mogli lako utvrditi nadležnost prema članku 6. točki 1. Uredbe iz Bruxellesa da je Stefan P. bio skupno tužen.

63 — Vidjeti bilješku 6. ovog mišljenja.

66. Usprkos tim objašnjenjima, ne mogu ne primijetiti da je, osim ako je stav koji je zauzeo Sud u gore navedenoj presudi Pinckney⁶⁴ svojstven posebnom slučaju o kojemu je bila riječ⁶⁵, moguće da razlozi koji se tamo javljaju u ovom slučaju dovedu do zaključka suprotnog onome koji je mogao proizaći iz gore navedene presude Melzer.

67. Naime, Sud je u presudi Pinckney odlučio da „kada je riječ o navodnoj povredi imovinskog prava autora, nadležnost za odlučivanje o tužbi u predmetima koji se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazidelikte već je utvrđena u korist suda pred kojim je pokrenut postupak *jer država članica na čijem se državnom području nalazi taj sud štiti imovinska prava na koje se poziva tužitelj i jer bi navodna šteta mogla nastati na području nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak*“⁶⁶.

68. Da bi ekstrapolacija bila moguća na drugu vrstu protupravnih radnji⁶⁷, ta bi logika prema mojem mišljenju mogla dovesti do toga da je sud nadležan na osnovi mjesta gdje je nastala šteta čim je ta šteta, kao što je to slučaj u glavnom postupku, posljedica činjenice da je sporna roba mogla biti dostupna potrošačima u državi članici gdje taj sud ima sjedište i da se takve radnje sankcioniraju na temelju građanske odgovornosti u skladu s *lex fori*. U svjetlu gore navedene presude Pinckney, okolnost da je navodno protupravna radnja proizvela učinke na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, ali kao rezultat radnji neovisne treće strane koja je djelovala izvan zemlje članice kako tog suda tako i tužitelja, a sama nije bila tužena, nije relevantna.

69. Međutim, budući da su radnje koje su uzrok ovog predmeta slične onima iz predmeta Pinckney⁶⁸, dok razlike među njima nisu odlučujuće⁶⁹, čini mi se da je teško naći argumente koji bi dopustili lako odstupanje od tako zacrtanog puta za potrebe identifikacije mjesta gdje je nastala šteta u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I.

70. Zato mislim da bi Sud, ako se odluči slijediti ekstenzivni pristup iz gore navedene presude Pinckney, trebao odgovoriti potvrdno na drugo prethodno pitanje pod donjim uvjetima. Međutim, zbog razloga iscrpnosti, pripremit ću također prijedlog podređenog niječnog odgovora, za slučaj da, u suprotnome, Sud bude smatrao da je stav zauzet u navedenoj presudi specifičan za situaciju u predmetu na koju se odnosi.

64 — Vidjeti izreku ove presude, navedenu u točki 65. ovog mišljenja.

65 — Točka 30. ove presude precizira da Sud mora „odrediti okolnosti u kojima je, za potrebe članka 5. stavka 3. Uredbe [Bruxelles I.], šteta koja proizlazi iz navodne povrede *imovinskih prava autora* nastala ili bi mogla nastati u državi članici različitoj od države članice u kojoj je tuženik reproducirao autorovo djelo na materijalnoj podlozi, koje se zatim prodavalo *putem internetske stranice koja je dostupna i na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak*“ (moje isticanje)

66 — Vidjeti točku 43. gore navedene presude (moje isticanje).

67 — Pritom valja podsjetiti da se mjesto gdje je nastala šteta u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe Bruxelles I. može razlikovati s obzirom na narav prava koje je navodno povrijeđeno (gore navedena presuda Pinckney, t. 32.).

68 — Radi se o navodnoj protupravnoj radnji koju je počinio tuženik u drugoj državi članici, ali čiji su učinci nastali u državi članici suda pred kojim se vodi postupak zbog neovisnih radnji druge osobe.

69 — U gore navedenoj presudi Pinckney bilo je navedeno da je treća strana prodala diskove na internetskoj stranici koja je dostupna u državi članici suda pred kojim se vodi postupak, ali čini mi se da bi taj sud bio također nadležan, čak *a fortiori*, da se ta roba prodavala, kao u navedenom primjeru, u prodajnom mjestu u toj državi članici. U navedenoj presudi navodna se protupravna radnja tiče autorskih prava, zajamčenih mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom, dok se navodi u ovom postupku odnose na žig Zajednice zaštićen na cijelom području Unije i na nepošteno tržišno natjecanje, ali mi se čini da te razlike nemaju utjecaja jer je članak 5. stavak 3. Uredbe Bruxelles I. primjenjiv na sve vrste protupravnih radnji.

IV – Zaključak

71. S obzirom na prethodna objašnjenja, predlažem Sudu da na sljedeći način odgovori na prethodna pitanja koja je postavio Bundesgerichtshof:

1. Članak 93. stavak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 40/94 od 20. prosinca 1993. o žigu Zajednice treba tumačiti na način da ne dopušta utvrđivanje sudske nadležnosti u odnosu na jednog drugog navodnog počinitelja predmetne povrede koji nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, prema mjestu povrede žiga Zajednice pripisane jednom od navodnih počinitelja predmetne povrede.
2. Članak 5. točka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da dopušta utvrđivanje sudske nadležnosti u odnosu na drugog navodnog počinitelja predmetne štete koji nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, prema mjestu nastanka štete koji se pripisuje jednom od navodnih počinitelja te štete.

Podredno

Članak 5. točka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima mora se tumačiti na način da ne dopušta utvrđivanje sudske nadležnosti u odnosu na drugog vjerojatnog počinitelja predmetne štete koji nije djelovao na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, ni prema mjestu događaja koji je prouzročio nastanak štete koji se pripisuje jednom od navodnih počinitelja te štete ni prema mjestu nastanka štete.